Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

dno KEHA/2212/2015

14.10.2015

Valtiovarainvaliokunta/Työ- ja elinkeinojaosto 16.10.2015

Satakunnan ELY-keskuksen lausunto koskien vuoden 2016 talousarvion työllisyysmäärärahojen riittävyyttä ja talousarvion vaikutuksia

Työllisyystilanne on lähes kaikilla ELY-keskusalueilla huonompi kuin vuosi sitten. Erityisesti kasvussa on pitkäaikaistyöttömien määrä, joka koko maassa on tänä vuonna lisääntynyt yli 20 % viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Satakunnassa yli vuoden työttömänä olleita on tänä vuonna ollut yli 16 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Vielä voimakkaammin on kasvanut nuorten, alle 25-vuotaiden nuorten työttömien määrä, jossa Satakunnassa on tapahtunut lähes 20 %:n kasvu. Tilanteeseen on yleisen talouden epävarmuuden ja vähäisen kasvun lisäksi vaikuttanut merkittävästi työllisyyden määrärahojen riittämättömyys. Kuluvana vuonna on uutisoitu toistuvasti työllisyyden hoidon määrärahojen loppumisesta. Lähes kaikki alueet ovat joko kokonaan lopettaneet palkkatukien ja starttirahojen myöntämisen tai olennaisesti supistaneet uusien päätösten tekemistä, sillä käytettävissä olevat määrärahat ovat olleet lähes täysin sidottuja kesän jälkeen. Satakunnassa tilanne on ollut erittäin vaikea, sillä palkkatukien ja starttirahojen myöntäminen jouduttiin lopettamaan jo huhtikuun alussa.

Työllisyydenhoidon määrärahoja on v. 2016 käytettävissä merkittävästi vähemmän kuin 2015. Talousarvioehdotuksessa esitettyyn määrärahaan 557 milj. euroa sisältyy hallitusohjelmaan sisältyvä 50 milj. euron sopeutustoimi, minkä lisäksi työvoimakoulutuksen arvonlisäverotuskäytäntöön liittyvät muutokset vähentävät toimenpiteisiin käytettävissä olevia määrärahoja. Määrärahojen mitoituksessa ei ole käsittääksemme huomioitu kasvavaa maahanmuuttoa ja lisääntyvää kotoutumiskoulutuksen tarvetta. Vaikka käytettävissä olevat määrärahat reaalisesti vähenevät, työllisyydelle asetetut tavoitteet on talousarvioesityksessä asetettu kuitenkin erittäin haasteellisiksi. Vaikeasti työllistyvien määrää koskeva tavoite v. 2016 on enintään 170 000, kun tammi-elokuussa vaikeasti työllistyviä on ollut lähes 208 000. Myös nuorten osallisuudelle talousarvioesityksessä asetettu tavoite (virta yli 3 kk työttömyyteen alle 25-vuotiailla) on erittäin haastava, enintään 25 %. Tammi-elokuussa koko maan keskiarvo oli lähes 39 %. Myös yleinen työttömyysjaksojen pituutta koskeva tavoite (virta yli 3 kk:n työttömyyteen, enintään 29 %) on hyvin haastava, sillä alkuvuoden toteuma on koko maan osalta runsaat 49 %.

Kun talous- ja työllisyystilanteessa ei ole näkyvissä merkittävää paranemista vuoden tähtäyksellä, ei vähenevillä määrärahoilla ole mahdollista päästä asetettuihin tavoitteisiin, vaikka ELY-keskukset ja TE-toimistot parhaan kykynsä mukaan priorisoivatkin asetettuja tavoitteita ja painopisteitä. ELY-keskuksille jaettaviin määrärahoihin on tänä vuonna sisältynyt useita kiintiöityjä kohdennuksia esim. työmarkkinatukea vähintään 300 päivää saaneiden palveluihin ja kotoutumiskoulutukseen. Erilaiset korvamerkityt kohdennukset kaventavat ELY-keskusten ja TE-toimistojen liikkumavaraa työllisyydenhoidon toimenpiteiden valinnassa. Yhden tavoitteen priorisoiminen, esim. nuorten osallisuuden lisääminen, heikentää väistämättä muiden tavoitteiden, esim. rakenteellisen työttömyyden vähentämiseen käytettävissä olevia resursseja. Näkemyksemme on, että työllisyyden hoidolle talousarvioesityksessä asetettuja tavoitteita ei suurelta osin ole mahdollista saavuttaa, mikäli määrärahoja ei lisätä.

Marja Karvonen, ylijohtaja

SATAKUNNAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

LIITE: Diaesitys